

Izbové rastliny

SUKULENTY

Základné informácie

Sukulenty sú rastliny prispôsobené na život v oblastiach s vysokými teplotami a bez zrážok, majú tak schopnosť zadržiavať vodu alebo živiny v ich dužinatých častiach.

Zadržiavanie vody môže byť primárne v koreňoch, podzemných hl'uzách, listoch, alebo stonkách. Listy sú pri viacerých druhoch zmenšené, chýbajúce, či špeciálne upravené (tvar trňa, voskový alebo chlpatý povrch).

Fotosyntéza a CAM cyklus (crassulacean acid metabolism)

Veľká časť sukulentných rastlín má prostrediu prispôsobenú aj *fotosyntézu*. Rastliny si potrebujú dlhodobo udržať dostatok vody, ktorá sa rýchlejšie odparuje počas dňa. Preto sukulenty spravidla cez deň uzatvárajú prieduchy (*stómy*) a bránia tak nadmernému vyparovaniu vody.

Rastliny využívajúce CAM cyklus cez deň zachytávajú slnečnú energiu a využívajú v noci nahromadený oxid uhličitý na proces fotosyntézy, pri čom vzniká cukor a kyslík.

Nedochádza však k žiadnej výmene plynov. Až v noci sa prieduchy otvoria, rastlina vylučuje nahromadený kyslík (s menšou stratou vody oproti dňu) a prijíma zo vzduchu CO₂, ktoré si ukladá do zásoby.

Druhy

Sukulentné rastliny predstavujú približne 3–5% všetkých kvitnúcich rastlín. Netvoria však samostatnú čeľaď. Aj preto je odhad počtu náročný, no odhadujú sa desiatky čeládí, kde sa sukulentné rastliny vyskytujú a tisícky druhov.

Čeľaď Asphodelaceae

Asphodelaceae je rozmanitá čeľaď rastlín, do ktorej patria sukulenty aj okrasné trvalky. Typické sú listy usporiadané do prízemnej ružice a kvety vyrastajúce na bezlistom stvole. Do tejto čeľade patria známe rody ako Aloe, Haworthia či Gasteria, ale aj niektoré kvitnúce okrasné rastliny.

A) Rod Aloe

Do rodu aloe patrí vyše 600 druhov rastlín. Najznámejším predstaviteľom je Aloa pravá (*Aloe vera*). Pochádzajú najmä z južnej Afriky, Madagaskaru, či Arabského polostrova. Majú plytký koreňový systém. Sú známe dužinatými listami s drobnými ostňami po okrajoch. Listy sú usporiadané do ružice a gél z nich sa využíva v kozmetike, farmácii aj ľudovej medicíne, najmä pre jeho protizápalové a regeneračné účinky.

1 – *Aloe vera*

🌱 Aloe preferujú priepustný substrát, ktorý nezadržiava vodu. Vhodný je kaktusový substrát, či iná piesočnatá zmes. Samozrejmosťou je dostatok drenážnych otvorov pre odvedenie prebytočnej vody. Vhodný je aj terakotový kvetináč, ktorý zabezpečí rýchlejšie preschnutie pôdy. Voľte radšej plytký a široký kvetináč, ktorý je vhodnejší pre ich koreňový systém.

💧 Rastlinu polievajte, až keď je substrát úplne suchý. V lete to môže byť každých 7-14 dní, v zime aj 3 až 6 týždňov.

☀️ Aloe potrebuje dostatok jasného svetla. Zvláda aj priame slnko, no najmä mladšie rastliny je potrebné naň postupne privykať. Vyhýbajte sa umiestneniu s priamym poobedným slnkom. Ideálne je južné okno. Pri nedostatku svetla síce prežije, no listy sa budú viac ťahať za slnkom.

🌡️ Optimálnou teplotou je 18–30 °C. Zvláda aj nižšie teploty, ktoré by však nemali klesnúť pod 5 °C. Vlhkosť nepotrebuje vysokú, stačí aj 40 %.

💧 Hnojenie môže viac uškodiť ako pomôcť. Aloe sú zvyknuté na chudobnú pôdu. Určite nehnojte po presádzaní. Vo vegetačnom období môžete hnojiť hnojivom na kaktusy v slabej koncentrácii približne každých 6 týždňov.

🌱 Najlepší spôsob ako rozmnožiť aloe je počkať, kým rastlina vytvorí dcérske rastliny. Keď vyrastú aspoň to 1/3 materskej rastliny, stačí ich oddeliť a zasadiť do samostatného kvetináča.

B) Rod Haworthia

Haworthia je rod sukulentných rastlín pochádzajúcich z južnej Afriky. Patrí do rovnakej čeľade ako aloe a vyznačuje sa menším, kompaktnjším rastom, vďaka čomu je veľmi vhodná na pestovanie v interiéri. Rod zahŕňa viac než 150 druhov, ktoré sa líšia tvarom, sfarbením aj štruktúrou listov. Typické sú najmä druhy s bielymi pruhmi alebo bodkami na listoch. Známa je napr. zebra haworthia (*Haworthia fasciata*).

🌱 Podobne ako aloe, haworthie preferujú priepustný substrát, ktorý nezadržiava vodu. Vhodný je kaktusový substrát, či iná piesočnatá zmes a kvetináč s drenážnymi otvormi.

💧 Rastlinu polievajte, až keď je substrát úplne suchý. V lete to môže byť každých 7-14 dní, v zime približne 1 mesiac.

☀️ Haworthia potrebuje dostatok jasného nepriameho svetla. Silné priame slnko jej však môže spáliť listy. Ideálne je okno orientované na východ, či na západ.

🌡️ Optimálnou teplotou je 18–26 °C. Teplota by však nemala klesnúť pod 10 °C. Vlhkosť nepotrebuje vysokú, je prispôsobená na život v suchom prostredí.

💧 Vo vegetačnom období môžete hnojiť hnojivom na kaktusy v slabšej koncentrácii približne každý mesiac (radšej menej často, priveľa hnojiva môže skôr uškodiť). V zime hnojivo nepoužívajte.

🌱 Najlepší spôsob ako rozmnožiť rastlinu je počkať, kým vytvorí dcérske rastliny. Dá sa však rozmnožiť aj odrezkami listov.

2 - *Haworthia fasciata*

ZAÚJÍMAVOSŤ

Niektoré druhy haworthií majú na koncoch listov priesvitné „okienka“. Cez ne preniká svetlo hlbšie do listu, kde môže efektívnejšie prebiehať fotosyntéza.

Príkladom je *Haworthia Cooperi Obtusa*.

3 - *Haworthia Cooperi Obtusa*

Čelad' Asteraceae (astrovité)

Rastliny z čelade asteraceae spája hlavne zložený typ kvetu. Rastliny majú podobnú stavbu kvetu a plodov, ktoré sú najčastejšie nažky. Patria tu byliny, kríky aj stromy a početne je to druhá najrozšírenejšia čelad' po orchideách (čelad' vstavačovité). Ako sukulentného zástupcu opíšeme *Senecio rowleyanus*, no patria tu aj ďalšie sukulenty ako *Kleinia stapeliiformis*, *Othonna capensis*, či *Kleinia*.

A) Rod Curio

4 – Curio rowleyanus

Sukulenty známe pod názvom *starček* sa v minulosti sa v minulosti radili do rodu *senecio*. Tento rod je rozsiahli a patrí doň napríklad aj púpava. Zistilo sa však, že niektoré rastliny rodu *senecio* majú spolu viac spoločných vlastností ako iné. Boli tak preklasifikované do samostatného rodu *curio*. Veľmi často sa však používa pôvodné označenie.

Tento rod obsahuje okolo 20 druhov rastlín – vždyzelených sukulentov. Pochádzajú najmä z južnej a juhozápadnej Afriky. Vodu uchovávajú v dužinatých listoch alebo stonkách.

V obchodoch sa najčastejšie stretnete so starčekom s listami v tvare perál, známym pod anglickým názvom *String of Pearls*. Ide o druh *Curio rowleyanus* (predtým *Senecio rowleyanus*). Stretnete sa však aj s rôznymi variáciami – listy v tvare delfínov (*Curio x peregrinus*), melónov (*Curio herreanus*), slz (*Curio citriformis*), či banánov (*Curio radicans*).

ZAÚJÍMAVOSŤ

Curio x peregrinus nie je prirodzený druh, ale hybrid, ktorý vznikol krížením *Curio rowleyanus* a *Curio articulatus*. Práve preto majú jeho listy charakteristický tvar pripomínajúci delfíny.

5 - Curio x peregrinus (String of Dolphins)

Starostlivosť o starčeky môže byť pre začiatočníkov náročnejšia a nie v každom byte sa im darí. Tu sú však základné pokyny k ich pestovaniu:

🪴 Použite veľmi priepustný substrát. Ideálny je substrát pre kaktusy a sukulenty obohatený o perlit, pemzu alebo hrubý piesok.

💧 Polievajte až vtedy, keď je substrát úplne suchý. Nadmerná zálievka je najčastejšou príčinou hniloby koreňov a nezdaru pri pestovaní. Mäkké a zmenšujúce sa listy vám povedia, že už je čas na poliatie. Pri polievaní dbajte na dôsledné premokrenie substrátu. Pôda môže po dlhej dobe sucha začať odpudzovať vodu – ideálne je preto celý kvetináč ponoriť na približne 20 minút do vody.

☀ Curio potrebuje veľa svetla. Najlepšie sa mu darí na veľmi svetlom mieste s niekoľkými hodinami priameho ranného alebo podvečerného slnka. Ideálne by malo dopadať aj na vrch kvetináča, nie len na visiace výhonky. Pri nedostatku svetla sa výhonky neprimerane predlžujú a listy rastú redšie.

🌡 Optimálna teplota je 18–28 °C. V zime rastline prospieva chladnejšie obdobie s teplotou približne 10–15 °C, no nemala by byť dlhodobo vystavená teplotám pod 5–7 °C. Vysokú vzdušnú vlhkosť nevyžaduje.

💧 Počas vegetačného obdobia môžete prihnojovať hnojivom pre kaktusy alebo sukulenty raz za 4–6 týždňov v polovičnej koncentrácii. V zime nehnojte vôbec.

🌱 Rozmnožovanie je jednoduché. Stačí odstrihnúť zdravý výhonok, nechať miesto rezu 1 deň (alebo aspoň pár hodín) zaschnúť a následne ho položiť alebo jemne zapichnúť do substrátu. Substrát udržiavajte vlhký.

Čelad' Asparagaceae (asparágovité)

Názov tejto čelade je odvodený od špargle (asparagus). V tejto čeladi je vyše 3000 druhov jednoklíčnolistových rastlín. Okrem špargle tu nájdeme napríklad zelenec chochlatý, zamiokulkas, rôzne dracény, agáve, juky a svokrine jazyky.

A) Rod Dracaena

Názov rodu pochádza z gréckeho pojmu a v preklade znamená dračica. Je to vyše 200 druhov rastlín, ktoré môžu byť stromovité (majú mohutné nadzemné stonky vysoké až 20 metrov) alebo majú podzemné rizómy (podzemok alebo pakoreň – štruktúra na uskladňovanie zásob). Z tohto rodu si predstavíme **svokrine jazyky**, ktoré sa doteraz označujú aj ako *sansevierie* podľa rodu, do ktorého boli kedysi radené.

Svokrine jazyky patria ku veľmi odolným rastlinám s pevnými listami a podzemkom. Listy môžu byť ploché alebo okrúhleho tvaru a majú rôzne sfarbenia.

6 - *Dracaena laurentii*

7- *Dracaena moonshine*

8 - *Dracaena cylindrica*

🌱 Podobne ako iné sukulenty, aj svokrine jazyky potrebujú veľmi priepustný substrát, ktorý nezadržiava nadbytočnú vodu. Vhodný je substrát pre kaktusy a sukulenty alebo zmes bežnej zeminy s perlitom, pieskom či pemzou.

💧 Rastlinu polievajte až vtedy, keď je substrát úplne suchý. V lete to môže byť približne každé 2 týždne, v zime stačí raz za mesiac. Lepšie je zabudnúť na zálievku než ju preliať – mäkké žltnúce listy sú často známkou nadbytku vody.

☀️ Svokrine jazyky zvládnu rôzne svetelné podmienky. Rastú aj na miestach s menším množstvom svetla, no to neznamená, že sú to ideálne podmienky. Najlepšie sa im darí pri jasnom nepriamom svetle.

🌡️ Optimálna teplota je približne 18–28 °C. Krátkodobu zvládnu aj nižšie teploty, ale dlhodobý chlad a teploty pod približne 10 °C im môžu poškodiť listy. Nepotrebujú vysokú vzdušnú vlhkosť.

💧 Počas vegetačného obdobia môžete prihnojovať hnojivom pre kaktusy alebo sukulenty približne raz za mesiac v slabej koncentrácii. Aj pri tejto rastline platí, že menej je viac – nadbytok môže poškodiť korene. V zime hnojivo nepoužívajte.

🌱 Najjednoduchšie rozmnožovanie je delením trsov. Pri presádzaní môžete oddeliť časť rastliny spolu s koreňmi a rizómom. Dá sa rozmnožiť aj listovými odrezkami, no zakorenenie trvá minimálne pol roka.

Čeľaď Crassulaceae (tučnolistovité)

Pre túto čeľaď sú charakteristické sukulентné listy. Rastliny sa vyskytujú po celom svete, najmä na severnej pologuli a v Južnej Afrike. Mnohé druhy tejto čeľade, najmä z afrických rodov, majú veľmi nezvyčajný vzhľad, často so zaujímavým povrchom (chlpatý, ostnatý, šupinatý) alebo s kurióznymi uzlíkmi či výrastkami, čo je typicky výsledkom prispôsobenia sa prostrediu.

K známym rodom tejto čeľade patria tučnolisty (*crassula*), kalanchoe, či eševérie (*echeveria*).

9 - *Crassula ovata* (tvarovaná ako bonsaj)

A) Rod Crassula

Bližšie si predstavíme starostlivosť o **tučnolisty**. Tie sú typické tučnými kožovitými listami, ktoré sa pri dostatku slnka môžu sfarbovať do tmavočervena.

🌱 Použite **veľmi priepustný substrát**. Ideálny je substrát pre kaktusy a sukulenty alebo bežná zemina zmiešaná s perlitom, pemzou či hrubým pieskom. Kvetináč by mal mať drenážne otvory, aby mohla prebytočná voda odtekať.

💧 **Rastlinu polievajte až vtedy, keď je substrát úplne suchý.** Počas leta to býva približne každých 10–14 dní, v zime často stačí raz za 3–4 týždne. Tučnolist lepšie znáša krátkodobé preschnutie než premokrenie.

☀️ **Tučnolist potrebuje dostatok svetla.** Najlepšie sa mu darí na jasnom mieste s niekoľkými hodinami priameho ranného alebo podvečerného slnka. Pri nedostatku svetla sa výhonky nadmerne predlžujú a listy môžu byť menšie a redšie.

🌡️ **Optimálna teplota je 18–26 °C.** V zime rastline prospieva chladnejšie obdobie s teplotou približne 10–15 °C, ktoré podporuje zdravý rast a môže prispieť ku kvitnutiu. Teplota by nemala dlhodobo klesnúť pod 5 °C.

💧 **Počas vegetačného obdobia môžete prihnojovať** hnojivom pre kaktusy a sukulenty približne raz za mesiac v slabej koncentrácii. V zime rastlinu nehnojte.

🌱 **Tučnolist sa veľmi jednoducho rozmnožuje.** Stačí odrezat' zdravý výhonok alebo list, nechať miesto rezu 1–2 dni zaschnúť a následne ho položiť alebo zasadiť do priepustného substrátu. Korene sa zvyčajne vytvoria v priebehu niekoľkých týždňov.

10 – *Crassula hirtipes*

Použité zdroje

Taiz, Zeiger et al. – Plant Physiology and Development

Wikipedia, Fotosyntéza - <https://sk.wikipedia.org/wiki/Fotosynt%C3%A9za>, prístupné 27.5.2026

Wikipedia, Crassulacean acid metabolism, https://en.wikipedia.org/wiki/Crassulacean_acid_metabolism, prístupné 27.5.2026

Wikipedia, Aloe - <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Aloe&oldid=1348661416>, prístupné 27.5.2026

Wikipedia, Astrovité, <https://sk.wikipedia.org/w/index.php?title=Astrovit%C3%A9&oldid=7960831>, prístupné 28.5.2026

Griffiths H, Males J - Succulent plants, Current Biology, 27, R890-R896

Marie Iannotti - How to Grow and Care for Aloe Vera, <https://www.thespruce.com/grow-aloe-vera-1403153>, prístupné 28.5.2026

Haworthia: odolná a nenáročná rastlina,

<https://www.rastlinkovo.sk/rastliny/haworthia-sukulent/>, pristúpené 28.5.2026

Wikipedia, Curio (plant), [https://en.wikipedia.org/wiki/Curio_\(plant\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Curio_(plant)), pristúpené 27.6.2026

String of Pearls Ultimate Care Guide (and how not to kill them) -

<https://www.lovethatleaf.co.nz/blogs/plant-care-guides/string-of-pearls-ultimate-care-guide-how-not-to-kill-them>, pristúpené 27.6.2026

Starostlivosť o Svokrine jazyky: Všetko čo potrebujete vedieť -

<https://plantizia.sk/svokrine-jazyky/>, pristúpené 27.6.2026

Crassulaceae -

<https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Crassulaceae&oldid=1348011201>, pristúpené 25.7.2026

Crassula ovata 'Undulata' - <https://www.rhs.org.uk/plants/335606/crassula-ovata-undulata/details>, pristúpené 25.7.2026

Zdroje obrázkov

1 - <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=475278>

2 - https://www.picturethisai.com/wiki/Haworthia_fasciata.html

3 - <https://www.potclay.com/collections/foilage/products/haworthia-cooperi-obtusa>

4 - <https://houseplantsexpert.com/wp-content/uploads/2024/06/string-of-pearls-succulent-in-pots-3.jpg>

5 - <https://carbethplants.co.uk/products/senecio-peregrinus>

6 - <https://www.gardeningknowhow.com/houseplants/snake-plant/snake-plant-care.htm>

7 - <https://sk.pinterest.com/pin/522347256762034745/>

8 - <https://www.houseplant.co.uk/blogs/houseplant-indoor-plant-a-z/snake-plant-complete-care-guide>

9 -

https://www.reddit.com/r/houseplants/comments/skfz4y/just_wanted_to_show_you_guys_my_crassula_ovata/

10 - <https://cactosesuculentasportugal.com/products/crassula-hirtipes-extra-ramificada>